

Dialogpreken

Prost Ellen-Martha Blaasvær og kunstner Grete Refsum
Frogner kirke i Lier, 1. Pinsedag, 20. mai 2018

Omtalte verk:

- *Oppdelt krusifiks* (1992-94)
- *Pustende kors* (1990)
- *Feminint kors* (1989)
- *Troens mysterium* (1995)

KORS- og KRUSIFIKS

Jeg begynte å arbeide med kors og krusifiks i 1986. Det startet med at jeg ble fascinert av et stort seierskrusifiks i tre fra middelalderen. For å nærme meg dette gamle korset, ønsket jeg å lage en slags kopi – en parafraze, det betyr en etterlikning, ordrett en ekstra uttrykksmåte. Jeg valgte da å arbeide med ståltråd som en tredimensjonal strek.

Dette arbeidet, *Krusifiks fra Leikanger*, henger nå i Sagene kirke i Oslo.

(<https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/kirkeneioslo/menigheter/sageneogiladalen/omoss/om-sagene-kirke/>)

På 1980-tallet ble det foretatt vitenskapelige undersøkelser av likkledet fra Torino, som viser et negativt avtrykk av en korsfestet mann med alle Jesu kjennetegn etter tortur og korsfestelse. Mange var opptatt av dette og jeg eksperimenterte i noen år med en figurativ fremstilling av Kristus basert på bildet på kledet.

(Det siste verket i denne serien er *Kristushode* (1988), som befinner seg i St. Dominikus kloster i Oslo.)

Men så kom karbondateringen av kledet i 1988 og konstaterte med 95 % sannsynlighet at kledet var laget mellom år 1260 og 1390. Denne dateringen satte punktum for min interesse for den figurative Jesus. Men interessen for korset og krusifikset som kristent symbol, var ikke knekket. Ettersom evangeliene ikke sier noe om Jesu utseende, følte jeg meg fri til å eksperimentere fritt, slik kunstnere har gjort siden 300-tallet, da de første korsfremstillingene begynte å komme.

Jeg tok utgangspunkt i min egen kropp med frimodighet i mandatet fra Paulus:

*Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne.
Dere er alle én i Jesus Kristus* (Brevet til Galaterne 3, 28).

På en reise i Nordfjoreid fikk jeg se et stående stenkors (høykors) datert til misjonstiden, 900-tallet. Det er stort (2,13 x 0,74) m med en buet form på korsstammen (anglisk, Cornwall).

Notto Thelle formulerer presist hva jeg var ute etter, han sier:

Jeg er på leting etter et språk for tro som jeg selv kan identifisere meg med og som forhåpentligvis gir mening for andre (Tørst, vår 2018, side 39).

Feminint kors ble laget i 1989 utfra inspirasjon fra Gløppenkorset. Det er bygget opp som en formet vegg og er hult. Høyden er valgt som min egen kroppshøyde, 170 cm. I korsets midte er det et gjennomgående hull, på korsarmene og korsstammen er det nagler, ialt tre. Dette hullet symboliserte for meg en åpning til det ukjente, men også til asiatisk spiritualitet eller zen-buddhistisk tenkning.

Pustende kors (1989) er en videreføring av samme tema som i *Feminint kors*, nå med fire korsarmer, samt korsstamme. I midten har jeg satt inn en kobberkule, en fylde, både for å skape et sentralpunkt, men også fordi forskjellen på kristendom og buddhisme ofte uttrykkes gjennom begrepsparet åpenhet-fylde. Opprinnelig var to korsarmer gjennomgående åpne, men de ble senere lukket (1997). Formen reflekterer en stående meditasjonsstilling der jeg står med bøye i knærne, høyden er derfor 165 cm.

Etter disse arbeidene prøvet jeg ut flere varianter av korsformer med referanser til ulike aspekter ved liturgi og kirkeliv. Gradvis kom behovet for å formidle hele korsets, symbolinnhold – både sorg og glede – gjennom ett verk. Så ble det *Oppdelt kors* (1990-92) og deretter *Oppdelt krusifiks* (1992-94). Avslutningen på korsserien er *Troens mysterium* (1995), som er et oppstandelsessymbol der korset ligger som stråler over den sirkulære skiven.